

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 > — >
 Na štvrt roka . . . . . — > 80 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Dočasný hlavný spolupracovník:
JOZEF N. JANDA.

Redakcia a vydávateľský úrad: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlasky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stípcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Noví otcovia vlasti.

Fiktor Krivonos: Snervus khubo, či si aj thy ryvholený za ablheghátha.

Khubo Pinkhás: Voj, jha som vhyvolhený zha ablheghát. Thedha oba sme už ablheghát.

Krestania! kupujte len u krestanov!

Posmech a hanba.

elý vzdelaný svet smeje sa teraz z Uhorska. Posmech a hanbu uvalili na drahú vlasť našu tí nesvedomí šalbíri, ktorí z volieb krajinských vyslancov učinili vojnu, v ktorej zákon a sloboda občianskeho práva divoko pošliapaná bola.

Utíchly trúby a bubny vojanské, kopytá konnice nedunejú po tichých dedinkách slovenských, začadené krčmy vyprazdneli, hulákanie planých kortešov prestalo, len tichý hlboký bôľ a žiaľ statočných voličov uhostil sa v biednych chalupkách ubitého ľudu. Slzy raneného srdca tečú potokom po bledých tvárach, mozoľnou prácou umorené ruky spínajú sa k nebesiam, vrúcna modlitba drzo ukrivdených voličov vystupuje k trónu Hospodina, aby *odpustil zločin* na dobrom, tichom ľudu spáchaný a aby milostivým okom vzhliadnul na drahú vlasť našu, celému svetu na posmech vystavenú.

Utíchli i liberálni rytieri, svedomie (jestli ho majú) nedá im pokoja, zahanbeno do čiernej zeme hľadia, čiernemu srdcu svojmu pokoj najst nemôžu, jako nemôhol pokoja najst Kain, keď krv brata jeho Abela k nebesiam volala o pomstu.

Radost nad nesvedomito a oškľivo prevedenými voľbami majú a môžu mať len tí gšeftári, ktorí so živým ľudským tovarom a s dušiami kupčia tak, ako so starou haraburdinou a so zajačím kožkami. Len títo zo všetkého citu ľudského do naha vyzlečení gšeftári osôh majú z volebného gšeftu; do judášskeho vrecka svojho pichli krvavú mzdu ohavného jarmoku a zapržené ruky svoje si žmoliac, posmech činia zo statočného človeka a nový jarmok duší čakajú.

Ubohý ľud, svätého práva svojho občianskeho pozbavený, ticho a nemo díva sa na tých závratníkov a šudierov, ktorí z volby učinili hanbu a posmech. Rozhorčenie duše voličov *nehcú, ani nesmú sa pomstiť* za zrejme šalbírstvo, pri voľbách spáchané. Pomsta nesluší sa na človeka kresťana. My bojovať musíme zbraňou statočnosti a pravdy, dobre vediac, že *Boh nenie náhlivý, ale pamätlivý*.

Jako pred voľbami statečno a poctivo vzdoroval ľud náš slovenský všetkým hnusným pokušeniam, tak i po voľbách zahanbiť musí liberálnych šalbírov príkladným životom, uctivosťou a slušnosťou oproti vrchnostiam a zákonným nariadeniam, aby nik povedať nemohol, že ľudová strana je stranou buričov a rušiteľov pokoja.

Buďte trpezliví, drahí bratia a všetky trpenia, krivdy vaše obetujte Otcu nebeskému,

ktorý sám odpláca každému dľa zásluhy. Všetky útrapy, boľasti a vzdychy vaše zaznačené sú v knihe života zlatými písmenami. Neklesajte, nezúfajte! Jestli na zemi spravodlivosti najst nemôžete, príjde čas, v ktorom spravodlivou mierou merať vám budú nie liberáli, lež sám Otec nebeský, pred ktorým nič nenie skrytého.

Terajšími voľbami len posmech a hanba uvalená je na vlasť našu. Tejto hanbe, pred celým svetom na drahú vlasť našu nakydanej, nie my sme príčinou, lež tí verejní klamári a šalbíri, ktoré nehanbili sa stá a tisíce ponúkať dobrému ľudu nášmu, aby zapredal sväté presvedčenie svoje, statočnosť a dušu svoju.

Celý svet s posmechom ukazuje na vlasť našu, keď celé regimenty vojska a konnice maširovaly z Rakúska, z Moravy, Haliče a Sliezka ku voľbám uhorským. Nikde na celom svete neprevádzajú sa tak voľby, ako u nás previedly sa teraz v tom slávnom millenárnom roku. Bolí nás to, že svet posmechy činiť bude z vlasti našej a z toho smutného pomníka, ktorý liberáli vystavili teraz pri voľbách na večnú pamiatku millenia. Bolí nás to, že takýchto smutných millenárnych pomníkov veľmi mnoho nastavalo sa. Len to nás teší, že ku týmto smutným pomníkom ľudová strana nepriložila ani jednej tehly. Staviteľia tých pomníkov neblahých nachádzajú sa všetci v murárskej liberálnej kompánii.

Liberálni murári oškľivý pomník vystavili na Čaci, kde pána kanonika ostrihomského dr. Jána Černocho vzdor úradným svedectvám, za neznámeho vyhlásili, hlasovanie nedopustili a mužovi tomu vzdelanému, kňazovi vysokopostavenému sa posmievali, paliciami sa mu hrozili a hnusné svoje jazyky naň vyplazovali. Hnusný pomník vystavili i vo Varine, kde predsedovia volby skryli sa, aby voľbu previesť nemuseli, keď videli, že na ľudovú stranu hlasovať chce okolo 1300 voličov, a na liberálnu stranu asi 120 naverbovaných ľudí, ktorí za judášsky groš sverbovaní boli.

Oškľivý pomník vystavili vlasti našej liberálni murári i v Orave dolnom okrese, kde vyše tisíc voličov našich odmrštili, vojskom obklúčených, hladných, smädných, nevyspaných za dva dni a jednu noc ich držali. Pracovalo sa usilovno na pomníkoch millenárnych nepekných, smutných i v Trenčiansku, v Nitriansku, jedným slovom všade, kde ľudová strana opovážila sa vystúpiť a kandidovať. Murovalo sa liberálno, murovalo sa klamstvom, násilím, peniazmi, odhadzovaním hlasov, tak že isté väčšiny ľudovej strany zmiznúť musely,

keď každý druhý volič náš nedostal právo hlasu od pánov predsedov, ktorí ochotno murovali pomníky dľa predložených plánov a predpisov.

A predsa ešte i túto ošklivú murárcinu, ešte i tieto smutné pomníky oslavujú liberálne noviny. „Sláva a chvála liberálnej strane, ktorá liberálnu zástavu neopustila ani uprostred najťažšieho navštívenia. Česť a sláva Bánffyho ministerstvu a najmä jeho predsedovi, barónovi Desiderovi Bánffymu, ktorý, ako ozajstný vojevodca, sám viedol celú bitku. . . Šťastie, že v takom rozhodnom čase *také zkúsené ruky mohly viesť voľbu.*“ Takto oslavujú liberálne noviny tie vyčinenia, ktoré ste bratia pri posledných voľbách na vlastné oči vaše videli.

Človekovi rozum zastane, keď rozmýšľa nad divokosťou, ktorú sme pri voľbách zkusili. Toto vyčinenie divoké nemôže mať dobré následky pre vlasť. Posmech a hanba padá na ten poriadok, v ktorom sa také kúsky vystráňajú.

Ťažko je znášať posmech a hanbu, ale trest Boží ešte viac bolí.

Bratia! buďte trpezliví. Boh nie je náhlivý, ale pamätlivý!

x.

POLITICKÉ CHÝRY.

Jako spravodlivo sa viedly voľby, vysvitá

z následovnej vykážky

Trnava: väčšina ľudových hlasov bola . . .	600
Senica: väčšina ľudových hlasov bola . . .	500
Skalica: väčšina ľudových hlasov bola . . .	320
Hlohovec: väčšina ľudových hlasov bola . . .	250
Ružomberok: väčšina ľudových hlasov bola . . .	231
D.-Kubín: väčšina ľudových hlasov bola . . .	1200
Čaca: väčšina ľudových hlasov bola . . .	800
Varín: väčšina ľudových hlasov bola . . .	1200
Žilina: väčšina ľudových hlasov bola . . .	450
Veľká Bittša: väčšina ľudových hlasov bola . . .	80
Povážska-Bystrica: väčšina ľudových hlasov bola . . .	150
Illava: väčšina ľudových hlasov bola . . .	370
Zlaté-Moravce: väčšina ľudových hlasov bola . . .	700
Zambokreky: väčšina ľudových hlasov bola . . .	270
Nové-Zámky: väčšina ľudových hlasov bola . . .	600
N. Nové-Zámky: väčšina ľudových hlasov bola . . .	500
Levoča: väčšina ľudových hlasov bola . . .	340
Nová-Ves: väčšina ľudových hlasov bola . . .	130
Čáktorná: väčšina ľudových hlasov bola . . .	330
Bánovce: väčšina ľudových hlasov bola . . .	370
Félegyháza: väčšina ľudových hlasov bola . . .	500

Tie čísla nám ukazujú, o koľko hlasov mala ľudová strana viac na týchto miestach, nežli mame-luci; a predsa následkom zachádzania predsedov a iných faktorov, z týchto spomenutých okresov ani jeden sa neušiel ľudovej strane. Tedy dľa spravodlivosti ľudákov by bolo aspoň štyridsať v snemovni.

Snemoveň vyslancov môže byť pyšná, že i následovní páni vtiahnu do nej: T. Wolfner, B.

Weisz, L. Lánczy, M. Mezei, A. Neumann, F. Chorin, R. Biedermann, M. Arányi, M. Falk, A. Egyedi, F. Heltai, E. Gajári, A. Nagy, J. Rosenberg, L. Sámuel, V. Pichler. Títo všetci sú noví Maďari a zástupcovia okresov maďarských, Zlaté časy bursy nasledujú v Maďarorságu.

Počet Judášov je väčší, ako sme si mysleli. „Alk.“ počítuje následovných: Kanonik M. Fejér, dekan T. Dörner, farári Jozef Kurtz, Františ Springer; kapláni Jozef Varga, A. Fleischmann. Cisterciiti: V. Szenczy, A. Liszky. Farár Aug. Néger, kapláni: J. Kalman, S. Heinrich, Adolf Lelkes a Eugen Hollady sa súčasťnili pochodu ku cti liberálneho Rudnyánskeho sriadenému. Ešte je i viac takých panákov, my ale za dostatočné považujeme týchto uverejniť.

Kto volí v Uhorsku? To vieme celkom dobre, že aspoň na Horniakoch nevoľili voličia, lebo ich — vyjmúc dva okresy, voliť nenechali. U nás v »Maďarorságu« volia volební predsedovia. Mnohí predsedovia tak vedeli nadužívať svoju neobmedzenú moc predsednícku, že i toho -vyvolila, kto nevládol ani tretinou hlasov toho okresu, v ktorom on vystúpil. A naopak kde bol predsa svedomitý a nechal dľa svojej prisahy voličov voliť, tam sa žiadon tábor neponosoval; a keď aj povedali dačo tí — ktorí prepadli, — oni len to povedali, že ich bolo mien.

Veru je to smutná vec, že dakde 500—1000 voličov ozbili volebného hlasu.

Osvedčenie.

Dôverníci ľudovej strany hlohovského okresu pred celým svetom vyznávajú, že ponevác následkom hrozného zachádzania predsedy volby ústavná voľba bola prekazená, miestnosť volby opustili a bez podpísania zápisnice sa vzdialili. Pod tými najfigliarskejšími zámyslami nám odmrštili 350 hlasov. Z ľudákov ani jedon neobsiahol prístupnú kartu. Také protizákonnosti sa tam konaly, že hlohovská voľba prevyšuje Stupavu, Nitru.

Vo Fraštáku, 1896. 29. okt.

Pavel Babóthy v. r. gr. Eugen Zámojski v. r.
Fraňo Hoenigh v. r. Ferdinand Sándorfi v. r.

Výsledok volieb.

Vládnych je	275
Kossuthistov je	48
Národných je	34
Ľudových je	19
Mimo strán	13
Ugronistov je	10
Náhradno bude volených	8
Nové voľby budú	2

Ľudáci sú následovní:

1. Asboth Ján (Nagy-Márton).
2. Buzáth Fraňo (Rum).
3. Farkaš Jozef (Zala-Egerszeg).
4. Juriš Michal (Prievádza).

5. Kálman Karol (*Szent-Gróth*).
6. Kubina Jozef (*M. Sv.-Jány*).
7. Lepsényi Mikuláš (*Letenye*).
8. Major Fraňo (*Szombathely*).
9. Maršovszky Andrej (*Dolnia-Lendva*).
10. Meszlény Pavel (*Somító-Vásárhely*).
11. Mócsy Anton (*Tapolcza*).
12. Molnár Ján (*Eszterháza*).
13. Páder Rudolf (*Lövö*).
14. Ragályi Ludevít (*Nagy-Barom*).
15. Rakovszky Štefan (*Csorna*).
16. Szabó Štefan (*Győr-Sziget*).
17. Zichy Aladár (*Nagy-Kanizsa*).
18. Ml. gróf Zichy Ján (*Zurány*).
19. Zmeškal Zoltán (*Bobrov*).

Velký
„Křesťanský kalendář
ľudovej strany“
na rok 1897.

sa môže dostať za 30 krajciarov u
Františka Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.

Po každých 10 výtiskoch sa dá
jedon čo prídavok. Poštové útraty
my zaokrývame.

Čo teraz?

Dňom pred voľbami som cestoval po železnici a som sa sišiel so starým známym, ktorý od tej doby už tuhým liberálom zostal. Tento sa ma pýtal, čo si počneme po voľbe či i ďalej budeme redigovať Křestana, rozposielat ľudový kalendár a iné spisy, od ktorých tak veľmi bolí hlava liberálov??

Ja som povedal, že čo smerobili do terajška, to budeme robiť i budúce. Tie kroky už nespravíme nazad, ktoré sme na predok spravili. Boj si začali tatári s nami, my v tom boji nebudeme klesať, zakiaľ sa nám len všetky krivdy a rany dušné nezahoja.

Už máme vyše 20 vyslancov, čo je síce málo, keď ale do povahy vezmeme, že nás Bánffy zo snemovne celkom chce vytisnúť; že voľby hrozne, ba dakde do neba volajúcim hriешným spôsobom a násilím sa viedly: naše víťazstvo je skvelé neoceniteľné.

20 vyslancov nenie moc; tá sila, ten zástup, tá oduševnenosť ale, na ktoré sa tých 20 vyslancov opiera, to je už také vážne, že liberáli sami sa trasú, keď si na to pomyslia.

Na Horniakoch síce vytrhli ľudákom víťazstvo tatári; preto ale koreň ľudového presvedčenia zostal v pôde srdc šľachetníkov; a tento koreň ľudových zásad vyženie; vyženie on tak, že jeho haluze, listie časom preda len zahlušia planú vnať liberalismu.

To nenie možná vec, aby jedna ústavná krajina stále sa nechala, tak riadiť; aby ona vždy stonala pod otrockým jarmom kóšerových zednárskych panákov. Uhorsko bolo křestanské, a bude křestanské. Křestanstvo teraz len spí, ale neumrelo. Keď ale vietor zednárskeho násilia a prenasledovania vyfúka svetskú povrchnosť a slabosť i ducha márnosti z našich srdc; keď pretvarači od padnú, omámení k seba povedomiu prídu; v tom čase budeme vítať tú rozhodnú premenu, že podzemský liberalismus vpadne do tmavého hrobu zabudnutia; my ale po dňoch prenasledovania sťa zlato ohňom prečistené skvelí budeme v čnostnom živote.

Náš cieľ je, bojovať a bojovať, zakiaľ len sa nenavrátí duch sv. Štefana do našej krajiny a zakiaľ miesto terajšieho nesvedomitého násilia, utlačania nezaujmu také pomery nábožného a spoločenského života, jaké sa svedčia na krajinu civilisovanú a ústavou ozdobenú.

Teda i budúce budú ľudové shromaždenia; i naďalej budeme Křestana a jeho vnuka ľudový kalendár rozširovať; i naďalej budeme kruhy a iné prospešné spolky zakladať, a založené podporovať; našich ľudi zastávať a po hromade držať ich vo všetkom osvecovať a vyučovať.

Putá liberalismu nesmia byť viac hodené na náš ubohý ľud, ktorý toľké roky bol mámený a pomoce a rady odnikiaľ nemal.

Každý počiatok je ťažký; a tak to bolo i s nami; chvála Bohu, už sme za počiatkom, už máme prerúbanú kolaj, po ktorej ďalej pojedeme a nazad sa nevrátíme k ohave liberalismu.

Na jednej voľbe povedal kapitán vojakov, že môhol by byť hockto pyšný na taký ľud, jaký je ten náš od liberalismu odtrhnutý křestanský ľud.

Veru bárs i ťažký bol počiatok proti toľkým osobám, mravným a hmotným nepriateľom, náš ľud tak hersko sa choval; že sme pyšný naň, a toto chovanie seba povedomé křestanské je zárukou i budúceho víťazstva, ktoré skôr neskôr isto príde.

A tak voľby nespravily nášmu boju konie, lebo i dľa sv. Písma len ten bude spasený, kto až do konca vytrvá.

Vytrvajme tedy, drahí kresťania v tom boji až do konca liberálneho otroctva, potom spasení budeme a vykúpení od všetkého tatárskeho prenasledovania; a nastanú dni sladkého pokoja, zaslúženej slobody.

Nech žije náš ľud, nech žijú jeho vodcovia! Dolu s tatármi a zednármi!

Jozef Špačinčan.

Poznámky.

Veľmi mnoho sme zkusili pri týchto posledných voľbách. Dobré je to vedieť pre budúcnosť. Bez okolkovania sdelujeme tú zkusenosť, že v evanjelkoch a národnostároch dôverovať i v budúcnosti je veľmi ťažko. Aby ale si kto nemyslel, že túto trpkú pravdu len katolícke pero je v stave na papier dať, nech tu stoja dve-tri vety z 244. čísla „Národných Novín“ prevziate:

»**Nové-Mesto nad Váhom**, 28. okt.

Po tuhej borbe zvíťazil liberál Vietoris s 567 hlasmi proti Pongrácovi, ktorý dostal 467 hlasov. Stranu viedli dr. Markovič a dr. Kohút. Prepadnutie stalo sa následkom *zrady slovenských evanjelikov, potažne netečnosti ich kňazov.*“

A evanjelický fiškal Štefan Bezéthy čo píše o evanjelikoch pezinského volebného okresu? To, že jedine oni sa dali podplatiť a zakúpiť. Sú aj medzi evanjelikmi poriadni spoľahliví a naozaj viere i národu verní mužovia, lenže tých je tak málo, že pri voľbách nerozhodnú. Ba smutno musíme sdeliť ct. obecnstvu, že sa i taký okres našiel, kde si evanjelici žiadali ľudového kandidáta len preto, aby potom aký taký zisk mali z voľby. Ponevác keby tam len liberálny bol vystúpil, — nemajúc protivníka — by im nič nebol musel dať, abo aspoň tolko by im nebol dal. Lenže toto nenie statočná cesta. Opätujem, že česť mnohým neohrozeným evanjelikom, ktorí sú ďaleko od sebeckosti; ale sme sa predsa náramne sklamali.

A tak sa chovaly i národnosti; zvlášte Srbi skoro všetci hlasovali navzdor svojmu sľubu na tatárov.

Hlas vodcov, hlas novín nič neplatil u mnohých; platily peniaze a sľuby tatárov. Veru smutno je to, že práve našich rodákov sa týču také ponosy. „Národné Noviny“ ale sa až do konca hersko zachovaly, zásady kresťanské ľudovej strany zastávaly, podplatiť sa nedaly.

Týchto dakoľko poznamiiek učiniť, som si za povinnosť pokladal, aby videlo ct. obecenstvo, čo a jako je vo veci. *Jožko Prísny.*

Temní rabi.

Ó klaňaj čvargám ty nešťastný lude,
Veď sa ta navlúčia po záhubách, blude.

Ó klaňaj sa žerným hydrom
Biedna slovač rabským citom!
A zbožňuj ich, spurné modly,
Čo sa o tvoj úmor shodly.

Ó klaňaj sa zkazcom, vľúdni to bohovia,
Krkolomným vášňam ochotne vyhovia.

V ich peleši, diabla chráme
Duch vrúcností, česť sa láme.
Oni ti cnosť, v pravde vôľu
Besným smradom von vykoľu.

Ó klaňaj sa kminom, ty šialený lude,
Však ta zatokánia v kalužiach, vo brude.

Vyšudia ti statok, polia,
O všetku mzdu ta oholia,
Kop ti vsolia, marš na vandry,
Kožky sbierať, kosti, handry,

Ó klaňaj sa dráčom, úžernikom, lhárom,
I s telom i s dušou prehltne ta parom.

Kým ti čujú v kapse biele,
Častujú ta drahne, vrele.
No keď nieta kde a čo brať,
Oh ty trhan! hybaj žobrať!

Ó klaňaj sa lotrom, zaslepený lude,
Máš sa nanariekať v súžby, núdze bude.

Už ti viera, sviatosť, kaply
V hany posmech, v bahne čaply.
Už pod tarchou križov stonieš,
V neprávosti mori tonieš.

Ó klaňaj sa dravcam, nenávisti plúšte
Ženú ta v zúfalstvo, do zbláznenia púšte.

Chudý otrok, vetchá podnož
Len sa podlož vrahom pod nôž,
A obchádzaj, vzývaj zver tú,
Zhynieš, skapeš bedár v čertu.

Ó klaňaj sa lovcom, zohavený lude,
Však ich pysk ti žalmy smrti húdať bude.

Ó klaňaj sa pekla hydom
 Sprostá slovač rabským citom
 A zbožňuj ich, špiň, škvrň modly
 Pustošiace rod tvoj podlý.

Goldstein Sámí.

Vyzvanie

k voličom ľudovej strany okresu ružomerského
 (stupavského v II. vydaní.)

My, voličia ľudovej strany, ktorí sa nielen každému krajinskému zákonu podrobujeme, lež i žiadame, aby každé prestúpenie zákona, zákonite trestané bolo; nesmieme mlčať, nesmieme sa s volbou uspokojiť, ba čo neohrození bojovníci a zastávatelia ľudovej strany, musíme našu rozhorčenosť uverejniť, hlas proti opovážlivému, „slobodnému“ prevedeniu volby pozdvihnúť, a volbu žalobou, protestom na budúci snem krajinský zadaným napadnúť, aby aspoň, Julo Mattyasovszky, oproti 1300 ľudovým voličom, vyše 800 liberálnymi voličami vyvolený vyslanec nahliadol, jaký mandát poniesie pod pazuchou do Pešti.

My, svedomite rozpovieme, čo sme videli, čo sme slyšali.

Ponevác krajinský volebný zákon okrem predsedy, dôverníkov, voliča a tej osoby, ktorá stotožňuje voliča s priemenom jeho v popise naznačenom, žiadon iný nemá práva ohlasu, čili ozvať sa: pýtame sa, jakým právom sa ozýval Marek Polacsek, liptovsko sv. mikulášsky sklepník, bývalý to veľkoberovský hostinský. Nemal ho predseda môresu naučiť, a žandarmi von vyprovadiť? Keď takýmto spôsobom voliča len do zmätku priniesol, tým viac, keď sa chudák ani brániť, ani ospravedlniť nemôhol, boja sa, čo nesmelý, ozvať sa pred predsedom?

Pýtam sa ďalej pána predsedy, čo hľadal tam Juraj Butorisz, notár sielnický, ktorýžto tiež sa ozýval pri odhlasovaní, „Ale veď vy nemáte gruntu, veď vy neplatíte toľko dane, ako vy môžete byť voličom? Co tam hľadal ten pán? jako sa on smel ozývať? keď tam bol prítomný i kvačanský notár, i veľkoberovský rychtár, čo úradníci obce veľkoberovskej? — Vidiac túto nezbednosť Augustin Kekát dôverník, preriekol k spomenutému notárovi: „Čo koho do toho, keď tento volič nateraz snáď i nemá majetku, ale mal zaiste vlní, vlní musel dostatočnú daň platiť, ináč by nebol býval prijatý do soznamu voličov.“ — Nemá-li byť takéto jednanie, takáto nezákonnosť trestaná?

Podme ďalej, spomnime ešte i horšie veci. — Z voličov daktorých hlas len preto nebol

prijatý, že — keď sa ich predseda pýtal, na koho hlasujete — miesto „Massura,“ z omýlu povedali „Missura.“ — Dajme tomu, že túto hlásku „a“ na „i“ v mene premeniac, chybu, platnosť slova napadajúcu urobili; však ale, jako takáto premena slova, u predsedy bola chybou platnosť slova poťažne hlas voliča napadajúcou, tak iste i to malo byť chybou, keď mnohí z liberálnych voličov, hlas oddajúc na Mattyasovského, k tomuto priemenu buď dodali samohlásku „j“, buď odňali samohlásku „t“? Nie-li je toto tiež premenou slova? Keďže je Missura nie Massura, ani Matjašovsky a Matjašovs'y nie je Mattyasovszky. Ale zato hlas jejích bol prijatý! — Keď z dvoch kandidátov jeden sa volá Massura, a druhý Mattyasovszky, ja ale pri urne z tých dvoch nevolím si Mattyasovszkého, lež Massuru, a pri tejto volbe, nechtiac vypoviem: Missura, či zato mám byť odhodný? či pre ten poklesok jazyka na darmo som daň platil? Koho by, slyšiac toto, srdce nezabolelo?

Jedon mlynár z Osady, po volbe nám povedal, že hlas jeho tiež bol odmrštený len preto, že na otázku: čo ste vy? povedal: mlynár, kdežto v sozname stojí: molnár. Predseda hlas jeho odhodil rieknuc: môžete ísť, tu ste naznačený: molnár. Tento chudák i to nám povedal: veď sa môhol pýtať po maďarsky: mi vagy, a bol by som mu odpovedal: molnár.

Keď liberáli zo Sv. Anny a z Ižipoviec odhlasovali, na veľké naše zadivenie, ľudových voličov vynechali. Nachodili sme sa o to na všetky strany, lež nikde sme pravdy nemôhli dojsť, bo austriackí vojaci nikoho, ani len dôverníka Augustina Kekát nechceli prepustiť, na ktorého domáhanie potom vyšiel sám predseda a povedal nám: »Volali sme Sv. Annu a Ižipovce!« a my na to: „Vojaci ich nepustili.“ Teda sv. annských a ižipovských z poriadku celkom vynechali, ktorúžto chybu i sám predseda II. výboru uznal, keď vyjdúc k nám zavolať: „Hiba történt, utoljára jöjjenek (chyba sa stala, na posledok nech prídu)!“

Do ohľadu berúc vojsko, uznáme, že ono k udržaniu pokoja a poriadku, pri volbách nieraz potrebným sa byť dokázalo, lež keď ono ešte i volaných k urne voličov, alebo dôverníkov a iných riaditeľov s náležitou karetkou zapotrebných nechce prepustiť, čo to má znamenať? Na túto otázku nech odpovie ctené obecenstvo!

Konečne, keď si pomyslíme na tú väčšinu ľudákov na pravej strane járcoka, na námestí ružomerskom stojácich a na menšinu liberálov, rozum nám zastáva, jakým spôsobom môhol vyhrať Mattyasovszky? Na našej strane voličov bolo do zadusenja, na liberálnej ale tak málo,

že celie kompane vojska, slobodne sa pohybovaly. A predsa navzdor našej väčšine, navzdor vyrátaným asi 1300 voličom ľudovým, liberálna stránka vyhrala.

Nezávidíme teda mandát Julovi Mattyasovszký, ktorý nie od voličov, lež 20—30%-tovým odhadzovaním voličov ľudovej strany obsiahol. Preto jednohlasne ustáľme sa, odhodlajme sa, prosbou na sneme krajinskom mandát tento napadnúť. Utvoríme k tomuto cieľu výbor, ktorý nech posbiera podpis u všetkých odmrštených ľudových voličov, ktorí v zápisnicach nech udajú, prečo boli poodhadzovaní. Všetko spravodlivo udajme tak, aby sme to v čas potreby aj prisahou potvrdili.

* * *

Čo už teraz robiť? máme-li zúfať, máme-li oslabnúť po volbe? Nie! Boh zachovaj! Liberáli hulákajú, že je jejích víťazstvo. Nie je tak; to je len zdánlivé víťazstvo. Ľudová strana väčšinu voličov privedla k urne! toto je skvôstne víťazstvo! a ešte je väčšie to, že ľudáci premošli pokušenie liberálov počas kortešovania, že sa nedali pijatikou, hrozbou, prosbou a peniazmi omámiť, zakúpiť; že sa za drahších považovali nad jedno kurča, prasiatko, tela, hory, lesy, zlato, striebro atď. — Našli sa síce niektorí, ktorí pokušeniam podľahli; čo títo? červíka nosia v srdci, ktorý ich hryzie, lutujú — ale už neskoro: — čo som to urobil? stal som sa Judášom, Bože odpusť vinu moju! Títo verejné pohoršenie, len verejným odprosením a pokáním napraví. — Co je pri tomto smutné, je to, že — bohužiaľ — ešte i z organistaučiteľov a učiteľov najšli sa, ktorí zanechajúc tábor kresťanský, do tábora liberálov odskočili, čím veľkú ranu zavdali svojej vychovávateľkyni: cirkvi.

Nesložme zbroje, nezúfajme; keď Boh s nami, kto proti? Keď sa Boha nespustíme, Boh nás neopustí!

*Voličia ľudovej strany
okresu ružomerského.*

Kráľovna v takej miere miluje Uhorsko, že si nakúpila na výstave uhorského nábytku a náradia do dakofkých sieň.

Prvé sv. prijmanie jednej kráľovnej.

Kráľovna Hágy, Emilia Vilma tieto dni pristúpila prvý kráľ ku stolu Pána v prítomnosti premoňných hodnostárov. Cíсар Vilhelm jej i dar poslal na pamiatku.

Millennárnu výstavu zatvorili 3. nov. Veličenstvo nebol prítomný.

Taliansky následník tróna i s mladou paňou svojou teraz koná svadobnú cestu. Všade ho vítajú s veľkým plesaním.

Nemecký cisar v jednom nariadení zakázal vojenským dôstojníkom hľadať družku života pomocou inserátov. Prekročenie toho zákazu zapríčini ztratu dôstojnickej hodnosti.

Jubileum kniežata primáša. 30 okt. bolo 5 rokov tomu, že jeho eminencia bol vymenovaný za hlavného opáta benediktínov.

Stanovy varinského kat. kruhu potvrdil minister vnútra.

Svetochýrny úmelec maliarsky, M. Munkácsy je veľmi chorý. Lekári, manželka, príbuzní ho veľmi starostlivo opatrujú. Chorobe koniec spraví a'e nevedia. Mnohí sa obávajú, že ten veľký stavec nebude dlho dýchať.

Horlivý pastier. Tit. biskup dr. Ján Nogáll nariadil vo V. Varadine, aby v kaplnke sv. Vincenca verejne sa konala poklona sviatosti oltárnej cez 17 hodín v hlavný deň volieb, žeby sa už raz smiloval Boh nad Uhorskom.

Gabriš a Elemér Lonyay, synovia Edmunda Lonyayho zostali grófmi. Oba sú tuhi liberáli, a tak pán Bánffy zas má viac privržencov v snemovni veľmožov.

Na Čaci a vo Varine budú nové volby; vo Varine preto, lebo keď predsedovia videli náramnú väčšinu ľudakov, zaľakovali; a voličia bez volby sa navrátili domov; na Čaci ale složí Lánczy mandát, ponevác jeho jednohlasitie vyvolenie a odmrštenie Černocho sa protizákonne previedlo.

Na koňoch poľovali barón F. Gerlitz a barón A. Podmaniczky pri V.-Bečkereku. V behu ale sa im kone s takou silou srazili, že oba na zem padli. Oba sa poranili a okrem toho jeden si ruku zlomil, druhý ale si ruku v pleci vytknul.

Na päťadvadsať poschodí (štokov) v zvyške 164 metrov nechá teraz stavať dom millionár Havemeyer na rohu Brodwyn a Austrectu.

Nohy oparila vo Viedni Maria Hroniček manželovi, aby nemohol ísť do krčmy. On sa chcel rozsobašit preto. Ona ale neprivolila; vtedy ju on súdu odovzdal, ktorý ju odsúdil na 8 mesiacov väzenia.

Nešťastie na mori. Povešť prišla z Odessy, že ruská vojenská parolod „Veľkokňažna Olga“ srazila sa na čiernom mori s gréckou loďou Aggostello. Grécka loď spadla na dno mora s celým svojím mužstvom.

Jedon mladoženich a sedem mladých neviest. Alexander Tanárki, ktorý zaiste veľmi nakrivený nos má, si do hlavy vzal, že on bude cestovať široko-ďaleko po Maďarországu, a kde mu len sadnú na lep, všade si najde a oklame mladú nevestu. Sedem ich oklamal, v Tate ale zle pochodil, ponevác naraz dvom dievčatam sľúbil seba, ktoré mu shromaždené peniažky z lásky dali. Jahnále zbadaly jeho šalbirstvo, oznámily ho patričnej vrchnosti. On už 9 rokov bol sedel pre podobné veci v Illave. Teraz znovu rozjima v žalári o blaženosti stavu mladoženiskeho.

Kossuthistom až do smrti bol nyiregyházi zajský gazda, Ondró Bukoizuszky. Keď totižto pr týchto posledných volbách neodvislý kandidát buchol, on sa na povali obesil. Veru mal sa za čo???

Vína sa urodilo toho roku na svete 130 miliónov hektol. A sice najviac vo Francúzsku; Rakúsko-Uhorsko na štvrtom mieste stojí.

Akademia zverolekárov kupuje pre svoje nemocice choré zvierence v obyčajnej cene. Kto chce čo predať, musí naznačiť, aké zvieratko je to, akú chorobu má a i cena sa musí udať. Listy sa majú poslať na zástupcu direktora akadémie, dr. Hutya.

Veľká komisnosť. Keď na Čaci takým spôsobom, ktorý ani pomenovať sa nedá, ľudákov previedli, utlačili, aby hnev ľudu sa obrátil proti kňazom, akýsi komisný liberál rozširoval, že Černoch dostane biskupstvo a kňazi dostali 30 tisíc zlatých, preto vraj opustili ľud. Toto je ale len podlé pomluvanie a komisná lož.

V Madarorságu aj mŕtvi môžu hlasovať... na liberála; kto je ale ľudák, ten ani za živa nemôže odhlasovať. Tak len v Ebede (ostr. st.) na mameluka nasledujúci mŕtvi odhlasovali: A. Gora, P. Kotra, J. Takacs.

Spravodlivosť pri voľbách v takej miere panovala, že sa na jednom mieste poiaci vojáci vyslovili, že sú šťastiví, že nemusia v Uhorsku bývať, kde také kusky zkusujú.

V Päťich-Kostoloch hroznej vraždy sa dopustil jeden človek, Fraňo Smarda. Pri studni s nožom napadol manželku, tri kráľ jej pichol do prs, potom ale seba otvoril žalúdok. Policaji keď našli tú chuderku, ešte žila. Tento ohavník dakolkými dňami predtým bol písal domov, že keď sa navráti, o život pripraví ženu i tri deti svoje. A hľa len seba pripravil, lebo dľa mienky lekárov manželke sa ešte dá odpomôcť.

Bozk jednej starency. V Anglicku sa pojednával pred sudom čudný prípad. Jedna starénka sa zaľúbila naramne do jedného kupca na mydlo, ktorý o 30 rokov bol od nej mladší. Kupec ale nehľadel na bohatstvo starej, a on bol už zaľubený do jednej, mladej. Keď táto raz v sklepe bola, tá stará prišla ta obejmula kupca a ho svojim jediným srdienkom menovala. Nečo tá mladá tak sa nahnevávala, že od tej doby ani počuť nechce o kupcovi, ktorý teraz u súdu 40.000 zl. žiada od tej starej za ten bozk, lebo vraj toľko by bol dostal s tou mladou.

Hrozný lekár. Za morom sa ukrutná udalosť prihodila. Jeden európejsky lekár šiel do Čikága, a tak mu šťastie slúžilo, že zriedka sa najde tak hľadáný doktor, aký on bol. Tento lekár dr. Karol Nitz sa po krátkom čase oženil a blaženo žil. Jeho manželka, dvoch detí mala, ale nežiadlho umrela, a tak pri ňom zostala 16 ročná nemkyňa Margareta Brandner. Po troch rokoch ju k oltáru viedol ten lekár. Nežili blaženo veľa sa vadili; lekár vo víne hľadal potechu. Manželku veľa nabil. Jednúc domov prišiel a deti preč poslal. Manželku násilne na posteľ svalil a kloroformom ju omámil. Dýkou tenkou jej do srdca pichol, a každú minútu naznačil, koľko je ešte života v nej. Vzdychal si, ako blaženo by boli žili, keby ona nebola jazyčná bývala. Ona sa vyše hodny trápila. Keď sa o tom dozvedela vrchnosť, revolverom sa i seba prepálila.

5100 zl. ukradli neznámi zloději z obecnej kassy v Bacspetrovoszellove. Oni ešte aj viac chceli mať, lenže neviadali otvoriť vertheimskú kasňu.

Z Carihradu do Prahy jazdí gróf Kalman Eszterházy. Z Carihradu do Nového Sadu (Ujvidéku)

prišiel za 31 dní. On len v noci jazdí, vo dne odpočíva. Najhoršie sa mu vodilo v Srbsku, lebo ho za špehúňa považovali a v ceste hatili.

V Kysúc-Novomestsko-Varinskom okrese nová voľba bude 12. novembra vo Varíne, z ľudovej strany: Ján Markovič a z liberálnej Alexander Šipeky vystupujú. — Predsedovia: 1. Karol Kloch, žilinský štationschef, 2. Béla Dualszky; namestní predsedovia: Julius Czizler a Jozef Gyuriss zo Žliny.

80 tisíc zl. ukradol vo Viedni G. Tuttlér. On tie peňažky už od dávna pofahoval, na stopu jeho nevernosti ale len teraz prišli. Tento panák tak skromno žije, že sa to nikomu nemôže do hlavy vmestiť, kam podel toľké peniaze.

Jedon financ križom-kražom porezal jednu služebnú pretu, že ona i s inými tancovala. Teraz ju v Rieke v jednej nemocnici opatrujú. Zo žiarlivosti ešte nič dobrého nepošlo.

Na pomníky mučeníkov kresťanstva, ktorí behom volieb života boli zbavení, redakcia „Alkotmánya“ už 252 zl. sobrala.

Krádež. V Budapešti niesol Alojs Gostimirovič na hlavnú poštu dva peňažné listy (v jednom bolo 300 zl., v druhom ale 30. zl.). Jedon asi 17 ročný loptoš mu ich vymkol z ruky a uprskol. Nepodarilo sa ho chytiť.

Veľké zemetrasenie bolo 29. okt. v Kečkéméte. Škody sa nenarobilo. Obyvateľstvo ale je predsa naľakané a sa obáva, že sa to opätovať bude.

V Sobote dvaja tatári šli do tábora ľudákov a začali seba povedomých občanov podplácať. Tito ale ich lapli, do chlieva sviňského zavreli, nahali im tam pomyj, nasypali kukurice. Predsa ale tým chyteným vŕskom veľmi tesno bolo a naramný hurt robili v chlieve. Ľudáci sa smilovali a tie dvojnohé mašurky vypustili.

Viedeňskí pravotári navrhujú pravotárom celého sveta, aby i u nich bol odpočinok v deň nedeľný.

Chudobné Srbsko. V Srbsku je bieda naramne veľká. Toľkí su v daňovej reštancii, že teraz celá hrba domov výnde na buben.

Úprimné slovo k voličom okresu Kysúc-Novomestského a Varinského.

Nížepodpísani čo dôvernici pána Jána Markoviča kandidáta ľudovej strany s týmto so zarmúteným srdcom dávame našim statným a drahým spoluvoličom na vedomie, že vzdor tomu, že našej ľudovej stránky drahí voličia sa ticho, poriadno, trpezlivo, dobre a príkladne vo Varíne držali, jako to aj sám predseda pred nami viac ráz uznal, predseda voľbu odložili, udajúc tú príčinu, že predsedovia zaďakovali, a tak nemá kto voľbu viesť, lebo že sa boja od zástupu veľkého a fanatisovaného. O pol dvanástej pred obedom zaďakovali predsedovia! — Kto tu nevidí protimluvu a všetko?! — Sám predseda pred svedkami to najkrásnejšie svedectvo vydal o tábore ľudovej strany a oni predseda zaďakovali.

Nás toto z našej trpezlivosti nevynesie, a my tak jako aj predtým, v tom najväčšom poriadku, tichosti a príkladnom držaní sa zas do Varína na 12. nov. dostavíme, ale ešte vo väčšom počte, vezmeme so sebou všetkých našich ľudákov, a keď už pred tým nás tam bolo 1200 a liberálnych len 150, bude nás včul **ešte o mnoho viac.**

Držme sa, drahí bratia, jako jedna silná refaz, a Pán Boh nám pomôže! Nech žije pán Ján Markovič, kňaz z Nitry čo kandidát našej drahej ľudovej strany!

S Bohom do videnia vo Varíne!

Kysúc-Novémesto-Varín, 2. nov. 1896.

Ján Dedk, veľkostatkár z Nitry,

Ján Zlatháry, kanoník z Varína,

Ignác Gašparec, farár z Nesluše,

Ján Czvincsek, kaplán z Kys.-Nového-Mesta, čo dôverníci.

DOPISY.

NITRA-UJLAK 1. nov.

Vážení pán redaktor!

Jako sa zlato čistí v ohni, tak v krajinských volbách čistili sa katolíci; špina odešla na liberálnu stranu, čistí katolíci na ľudovú stranu. Dokázalo sa to aj v našej obci pri volbe. Čo stváral s nami náš notár pred volbou, to až do neba volá o pomstu! Strašil, hrozil, slúbil a prosil nás, aby sme s ním držali. Prečo, to nám nepovedal, to aj tak vieme, že len svoju kožu hajil. Celkom zabudo!, že nielen židia, ale aj my katolíci mu živnosť dávame. Mnohí mu na lep sadli, aj taký čo vota nemali, jako Štefan Rajtar, stolár a Jozef Moravčík, modleník. Svedomí sa im nezhrozilo tak strašný hriech spáchať. Martin Moravčík tiež sa nebál hlasovať na liberála, teda na nepriateľa cirkve svajej, je on aj kostolným otcem, no veru pekným! Úfame, že pán farár dá mu na vedomie, čo má včul spraviť, Ján (dudaš) Moravčík tiež zostal liberálom, neni divno, lebo kto s nevercami často a rád obcuje, ľahko vieru svoju ztratí. Jako sa vyslovil, aj obrezat by sa dal. Len čím skorej, aspoň nebude nám na hanbu. Jozef Chatrnach ešte nedávno tak bol oduševnený za ľudovú stranu, že sa vyslovil, radšej si dá doktora zavolať, aby nemosel ísť hlasovať. A si dá doktora zavolať, aby nemosel ísť hlasovať. A včul nielen že hlasoval na liberála, ale ešte oproti svojim duchovným také veci pri pohárku pohovoril, že tá mládež, čo ho počúvala, sa nad tým zastavila. Najboľastnejšie sa nás dotkol pád starého organistu, ktorý na hrozby notára odkopnul od seba tú cirkev, ktorej vyše päťdesiat rokov slúžil. Ostatných judášov nespomenem však ich dobre poznáme.

A včul ešte spomenúť musím tých vážnych a ctihodných mužov, ktorí vzdor neslychaných nátlakov verní zostali zástave ľudovej strany a svojmu kre-

stanskému presvedčeniu. Tým viac to učiť musím, lebo nektorí z nich v predešlom čísle chybnou napadnutí boli. Oni sú: *Jozef Mego, Jozef Zabák, Andrej Mego, Filip Tomanka, Štefan Pálenik, Štefan Rajtar* kováč a iní, ktorých mena pre nedostatok miesta uverejniť nemôžem. Sláva im! Prátelia nasledujte ich pekný a vznešený príklad. *Roľník.*

Récese (Račisdorf 28. okt.

Dôstojný pán Redaktor!

Smutne vás upovedujem, že 28. okt. sme mali v Pezinku (Bazin) volbu takú, ktorej výsledok bol, že o 215 hlasov mal liberálny kandidát viacej, ako náš ľudový, my Račisdorfania sme dali 130 na ľudovú stranu, a naši evanjelíci so židmi 82 hlasov na mameluka.

Keby to tak bolo bývalo aj v druhých osadách, by bol veru náš ľudový kandidát Štefan Bezéty zvíťazil, lenže v Juri mal väčšinu Matlekovič, v Pezinku a v Modre tiež mal Matlekovič viacej hlasov, ako náš ľudový kandidát, 11 hlasov nám odmrštili, a volba sa v pokoji dokončila, *Gašpar Weszelszky.*

Z KRFMNICE 6. nov. 1896.

Vážení pán Redaktor!

Od nás málo dopisov prichádza, a preto aspoň ja sdelím, čo to. V Kremnici je už volba dokončená, ktorá sa veľmi nespravodlivo konala. Všetko bolo dobre na ľudovú stranu schyšané, lebo účinkovali u nás ľudové knížky, a k tomu máme u nás slovenského pána kaplána, ktorý neunávnne horlí za ľudovú stranu. Bolo dost šibalstva, čo liberálni tatári sprevádzali, a síce: podplácania, hrozenia at.ď. čo nechcem, a ani nemôžem vštko obšírne opísať. Ľudová strana držala sa u nás veľmi pokojne, neburila nikoho, ale jako videla, že pažraví a krvožízniví vlci liberálni pomedzi ňu prichádzajú, jej nebolo možno na to sa dívať, rozlobila sa, a bolo veru aj bitky dost, lebo sa najšli také silné ženské ktoré spozorovaly, jako pätky boly do rúk ľudových voličov tiskané, bolo to pravda i hneď oznámené pánu präsidentovi ľudovej strany, ale darmo. Pravda pri terajšom svete nezvífazi nikde.

Smutno nám zostalo okolo nášho srdca, keď sme počuli, že náš kostolník za desať dní držal predstaveného kňaza za blázna, ktorý nevedel vlastným ušiam uveriť, že sa jeho kostolný sluha liberálnemu mamelukovi odovzdal. Po volbe večer, bol ešte mandát kremnického ablegáta krvou špinený. Išlo päť ľudákov na prechádzku, a päť liberálov vracalo sa domov do dediny. Liberáli kričali: éljen Amon, ľudáci ale: éljen Buoz! a tak dlho, pokým sa liberáli do ľudákov chytili, a jeden liberál vytiahol nož zpoza sáry, a poranil troch ľudákov.

Liberálni tatári sa vyhrážajú, že ešte aj tie ženy pozamikajú, ktoré tak udatne bojovaly.

Nech žije ľudová strana, a jej neohrozený bojovník M. Matunák, a všetci verní privrženci. Sláva, sláva, sláva. *Jeden Kremničan.*

Čačanský volebný okres!

U nás vystúpil celej krajine známy muž dr. Ján Černocho, kanonik ostrihomský, sekretár nebohého primáša Šimora s programom ľudovej stránky. Keď vládna strana videla, že je nemožnosťou ohromnú jeho väčšinu zpäť podplatiť, a predseda nechcela sedliactvo, ako múr stojacie, povraždiť dešaržami, predseda volby — akýsi *červenonosatý Gebauer* — vypovedal, že Černocho nepozná; keď mu dôverník ľudovej strany produkoval z opatrnosti zadovážený certifikát od mesta Ostrihomu, zahriakol ho, že pretrhá predsedu, a vykričal žida Lánčzyho za vyvoleného. Žida, ktorý ani mena nemá, lebo Lánčzy je nič, je vymyslený predikát, a židák volal sa ináč, sam Leviatan vie, ako. Nuž toto už nemá hranic.

Pozbavený je náš okres čačanský práva zákonného zastupiteľstva na krajinskom sneme. Čo podlosť, divokosť, lož vymysleť môže, to stalo sa nám. Naši voličia, sriadení, ako málokde, neprístupní podkupovaniu, pijatike, hrozbám, počtom 1200 hlasov dostavili sa na volbište, naproti tomu liberáli vedeli sohnaf z celého okresu ak 60 hlasov sedliackych, 80 židov a pár otrokov z úradnickej branže. Už pred volbami mali sme tu vojsko, rozhodené pre udržanie poriadku po dedinách. Ubohý poriadok, strážiť ľudí, ktorí sú elitou ľudu kysuckého, z ktorých jeden viac stojí, ako celá banda hnusných otrokárov (*Kaco-Maco*). Keď úradný apparát videl, že ani so svojími státisícami (dávali chudobným sedliakom 20—50—100—500 zl.) nič nezvedie, lebo stál oproti nemu ľud tak pekný, ktorý by ani millionami nedal sa podplatiť, utiekol sa k figlom druhým. Pred volbou pol dňom dal rozhlásiť plakátmi, že len ten bude pripustený do mesta na volbu, kto sa preukáže certifikátom od patričného obecného úradu, že je voličom. Nech sa páči teraz sháňať ľudí po okrese, po obciach, vzdialených i 34 kilometre od Čace. Ale premohlo sa i to. Kňazstvo premohlo i túto ťažkosť, a rano už stálo 1200 voličov pred Čacou. Ale ako dnu? Okolo Čace stála hrúza vojska, ktoré nikoho nechcelo pustiť dnu. Cez kordon nebolo voľno prejsť, boli sme odtrhnutí od našich voličov. Notári zutekali hneď večer do Čace, nechceli vydávať certifikáty. Okolo siedmej ráno prišli dragoni, ktorí rozložili sa pred farou.

Dôverníci ľudovej strany ešte o siedmej ráno nevedeli, kde sa bude vydržiavať volba. Predseda *Gebauer*, *človiečik nevzdelaný a skazeného ducha be-amer*, nechcel dať volebné lístky naším ľuďom, aby sa mohli so svojími voličmi stýkať. On vždy — keď sme ho hľadali a prosili — vždy zmizol, ako gáfor. Snášali sme všetko trpezlivo, mali sme väčšinu vyše 1000 hlasov. Konečne pustili z doliny rakovskej a černianskej voličov na miesto, kde mala stáť ľudová strana, a obkolesili tých tichých, povedomých ľudí vojskom. Na židovskej strane boli opití a so sklopenými očiami gazdovia asi do 60.

Staro-bystrická dolina so svojími 700 voličmi stála za mostom horelickým, tam sa *Kadi*, služný z Mesta rozhadzoval a nikoho z nich do Čace nepripustil.

Dôverníci strany ľudovej: Smida, barón Proff, Kapallay a Gyurčansky upozorňovali predsedu na tieto poriadky bez výsledku. — Predseda, *dubovej kože* chlap a poslušný otrok stál tam ako z hlíny utepaný panák. Keď blížila sa hodina deviata, židia začali dochádzať na volbište. O deviatej predseda držiak kandidačné lístky, začal hovoriť, že sú kandidáti dvaja, Lánčzy a dr. Černocho; ponevác ale dr. Černocho

nemá udané v kandidačnej listine svoj stav, jeho kandidatúru neprijíma a vyhlasuje žida Lánčzyho za jednohlasne vyvoleného vyslanca okresu.

Nastal nevypovedateľný výjav. Dôverníci skočia, chcú ho pretrhnúť, ukazujú mu svedectvo mesta Ostrihomu, že Černocho je kanonikom, voličom atď. Predseda surovo okrika, že sa pretrhovať nedá, aby potom hovorili, keď on dokončí t. j. keď dôverníci nebudú mať už ako napraviť zlosť. Ľud volá, kľaje, zbladnuté kňazstvo dvíha päste, vojsko otáča voličov. Naproti strana Lánčzyho opitými hlasmi volá „éljen;“ židia ustupujú, boja sa.

Popper žid, ktorý ani hlasu nemá na Čaci, a dnes-zajtra bude tchorov predávať, kričal: éljen.

Massa sa pohne. Kňazi idú do fary, ľud za nimi. P. prepošt začne ľudu rečniť, no nemôže, zatají mu reč, slzy mu tečú po tvári. Kapláni s hnevom na tvári, rozrušení až do hĺbín duše stoja so zatatými pästami okolo 24. Kysučania, roľníci, chcú na svoje útraty ísť do Viedne na žalobu pred kráľa. A v tomto ťažký zjav miesi sa bubnovanie, trúbenie, odmeraný krok vojska, dupot dragonov, ktorí utekajú za ľuďom, aby nebúril v dolinách a nehladal si sám právo svoje, keď poshaňaná zberba otrokov mu ho odberá.

Slovom stav obležania. Oj, my spravíme temu koniec.

Huncútstvo tvoje dnes-zajtra bude prednesené na sneme od našich ablegátov ľudových, bude vedeť celý svet, čo sa porobilo v *Ziline*, v *Meste* a v *Bystriciach*.

O *Gebauerovi* predsedovi písal „Alk.“: už s tvári nevyzerá mu nič dobrého, ktorý bol by hotový dať postrieľať poctivých slovenských sedliakov, *ktorých krpový remienok je viac hodien, ako on celý!* *) Viac o *Gebauerovi*, *Kacovi* a *Schallerovi* v brošúrke.

Volič.

*) Vaterland píše že takého predsedu v Nemecku vzdelanom ako *Gebauer*, tam by na šibenicu zavesili.

VÁGVECSE 24. okt.

Veľavážený pán Redaktor!

U nás bola volba 28. okt. na vyslanca. Dvoch kandidátov sme mali; mameluka gr. Aladára Szécsényi a šľachetného muža dr. Ottokára Prohászka. Bárš len 16 sto voličov odhlasovalo, pán Markót a Sándor, liberáli milosrdní predseda tak ťahal a vliekli hlasovanie, že sme 13 hodín stáli na rozoranej pôde. Obraz tábora ľudového bol utešený. Bez podplácania a násilia sa dostavilo vyše 800 voličov. Z ktorých ale vyše 100 odmrštené bolo. Pri hlasovaní robili židia liberáli, čo chceli, s ľudovými voličmi, lebo prístupnú kartu ani vodcovi ľudovému nedali. Židovský učiteľ, židovský chlapec a močonočný podpisar notársky robili s nami poriadok. Tento posledný na toľko sa pachoril, že jedného veľkomožného pána nechcel k urne pripustiť, reknúc, že aby do konca čakal, jak sa mu ľúbi. Meno jeho je Kačinec.

Traja šťastie šli probovať do ľudového tábora, ale rozhorčený zástup ich natrel i bez mästi; z tých troch jedon tam aj štyri zuby nechal, druhý žid ale o pajesky prišiel; tretí, syn to šalgovského rychtára, skoro životom to zaplatil.

Privrženci Kossutha kalvínski z Farkašdu a Ne-gyedu, v čas volby zostali tatármi, a sfa mameluckí otroci hlasovali na liberála.

Bábsky pán farár môže byť pyšný, lebo z jeho ovečiek — medzi ktorými je asi 60 voličov — nikto nehlasoval na šľachetného ľudového kandidáta; ba i sám duchovný neprišiel; my sme presvedčení, že on je jedon z tých najbedlivejších pastierov. — Selocky pán farár je na úmer chorý vo vodnateľke, a predsa prišiel hlasovať.

Najvýbornejšie sa chovali: urmínský pán dekan; úradníci p. grófa Hunyadyho; tornocký pán farár; ujlaksky, šoporňanský, šallejský pp. kapláni, mnohi statkári a učítelia atď. atď.

Následkom neobanlivosti daktorých a ukrutného figliarstva tatárskeho sme odpadli od víťazstva. Sláva ale tým verným bojovateľom kresťanstva, ktorí verní zostali až do konca. Poštár urmínský Ladislav Markovics, urmínský rychtár Potocký navzdor svojmu úradu hlasovali dľa presvedčenia na ľudáka. Ľudoví voličia takí boli oduševnení, že ani za tisíce by sa neboli dali zbaviť svojho presvedčenia. Neunávnym vodcom a výborným riaditeľom ľudákov bol dr. Karol Tóth, hl. lekár urmínsky.

Prehrali sme, ale aj tá prehra naša je tak skvelá, že je ona zárukou nášeho víťazstva budúceho.

Nech žijú ľudoví voličia nášeho okresu; nech žije náš patrón tuhokatolícky; nech žijú, ktorí nás tak obetivavo riadili. *Jozef Šalghovan.*

Veľactená Redakcia!

Volba v Brezne, (Zvol. sto¹.)

Volba medzi liberálnym vicišpánom Čipkajom a spanilomyseľným kandidátom ľud. strany dr. Jozefom Burjan je prevedená. Ale čo hovorím volba? bol to drzý posmech občianskej slobody a práva. Bolo to násilné vymenovanie liberálneho ablegáta, jakého okres nechce. Len vojenské bodáky, husárskych koní kopytá, klam a tyranské násilie liberálnych trpaslíkov udusily sv. presvedčenie ľudákov. Nemravné však podplácanie a napájanie, behom dvoch týždňov, zaslepilo a ku zrade priviedlo smädných otrokov. Natisli nám liberála.

Keď sa voličia 28. okt. včas ráno ku Breznu priblížili, našli všetky ulice mesta obľahnuté vojskom. Vojenský officier nápadne zareval na jednotlivé obce, aby sa pred neho dostavili. Pri officierovi stál niektorý, grobianstvom a neznabožstvom vynikajúci mestský úradník s lajstrom voličov v ruke. Voličov, no v ý m f í g l o m, púšťali len po jednom do mesta, a to tak, že kým liberáli, či mali hlas, či nie, voľno boli prepustení cez ten živý, vraždenný plot vojakov; ano na veľký posmech pravdy a na trpký žiaľ ťažko odaných voličov ľud. strany, aj židovských paholkov pustili na voľbu, len si mali biele husacé pero, zatiaľ statočných ľudákov surove búchali do prs päsťou, že vraj nemajú vóta, trebárs boli v lajstri napísaní, ani ich nepustili do mesta. Tým si hľadal zásluhy aj Rozim feršter, ačkofvek almužnou práve tých odstrčených vychovaný.

Protestovať u bezsrdčích liberálov oproti tejto do neba volajúcej krivde, bola vec márna. Preto hrubé slzy žiaľu rinuly lícama nejedného voliča. Ľudová strana utratila asi 200 hlasov, hneď za mestom. V meste zas druhýkrát precúdili ľudákov tým, že obkľúčených vojskom, nemal ich kto zavolať ku hlasovaniu, keďže aj na ústnu aj na písobnú prosbu p. Burjana odopreli liberáli vydať slobodné karty pre ľudových riaditeľov, trebárs to najprv prisľúbili. V liberálnom tábore ale každý židáčik a handroš sa slobodne pre-smrádzal a pokúšal, opatrený takou kartou.

Na Čipkaja hlasovali stoliční a mestskí páni, lebo

ich on jako vicišpán za kačku držal. Vábily ich aj masné hrnce, otváraly sa im prázne meštoky na kortešačské tisíce, pritom srdce im klovalo, že oni poskočia o stupeň vyššie, keď sa pomkne vicišpán!? Veru odtiaľ tie sľuby bláznom dané! — Hlasovali liberálne všetci židia; fabrickí páni z Brezovej, drziac svojich robotníkov len za dojnú krávičky, preto ich od ľudovej volby odplašili. Hlasovali krčmári a kupci, komorskí ferštri a horári. Hlasoval naňho jedon krčmár-rychtár (!?) majúc syna kňaza, a mienac mu tým pohoršeniu klie-sniť cestu na fáru níže Zámostja. Nuž hľa, dar za dar! V tej simonii pomáhal lubietovský p. dekan, keď sa ukryl pred ľudovým kandidátom. — Hlasovali mnohi smädní otroci!

Pri kortešačke takýmito sľubmi zavedení blázni sa teraz radujú licencom, úradu tupých synov, foršt-majsterstvu; čo ale po volbe aj vyplní, není liberálnou čnosťou. Kto by to aj vystačil všetko, keď má raz v hrsti mandát? „Panská láska na zajačom chvoste.“ My neomámieni, zmužili ľudáci však tešme sa srdečne tomu, že sme si kresť. svedomie nedali ogebuliť kortešskou pálenkou, dlane sú nám nie zasmolené falošným grošom. Tešme sa, že sme si vieru pevne zastali. Keď trpeť dá, zhynuť nedá Boh svojej rodine.“ Sláva Burjanovi!! *Krivánsky.*

—
Od SENICE 1. nov. 1896.

Vážený pán Redaktor!

Zlodejstvo a oplanstvo oproti ľudovej strane 28. okt. v Senici pri volbe spáchané sotva paru najde.

Kandidát ľudovej strany p. Franko Veselovský advokát trnavský mal 1200—1300 voličov, liberálny kandidát Iván Zmertich ale najviac ak 500 sosbieraných židov, úradníkov, a veľmi málo dobre podplatených kresťanov z ľudu, a hľa predsa tento posledný nad ľudovým kandidátom zvíťazil.

Akože sa to stať mohlo?

Ľudovej strane poťažne jej kandidátovi p. Frankovi Veselovskému vyše 560 voličov pod tými najkomisnejšími vytáčkami a šibalstvami odhodili, poťažne jednoducho odstránili a odstránenie takových ani nepoznačili, liberálnemu kandidátovi ale hlasy všetkých mrtvých, v Amerike žijúcich, a tak tiež pod menom odstránených ale nepoznačených ľudových voličov hlasujúcich břešov a židovských sluhov poprijímali, porátali, i tak potom jeho víťazstvo vykričali.

Nato nastal hurhaj, úradníci a židia sa náležite ostrebali, a 29. okt. o 8. hodine ráno cez Senicu pri sprievode hudby ako svine spítí a ochmelení tiahli.

Pred týmto panákmi tiahol istý pisar s táčkami alebo tragačom, v ktorom cigáň sedel a na husliach hr a l.

Takáto je sloboda u nás!

Ľud sa jak p.ed voľbou, tak aj pri volbe veľmi pekne, ba hrdinsky zadržal, ľudového kandidáta všade s banderiami a hudbou prijímal, družičky ho ovenčievaly a kvetami obsypávaly. Programné reči ľud s úľubou a veľkým oduševnením počúval.

Liberálneho kandidáta z najviac obcí von vyhňali, a keď sa protistával a nadával, veru aj blatom obhádzali. A akéže budú následky týchto výčinov? Veru také, že ľud konečne o tom rozmýšľať bude, aká by tomuto stavu odpomoc byť mohla.

Načo že je ústava, načo zákon, a načo prisaha? Bože osviev všetek ľud a pomáhaj mu!

Pozorovateľ.

Z D. Kubína.

Slachetný Pane!

Chcem ct. obecenstvu sdeliť dolno kubinskú voľbu. Na krátko opíšem, čo som všetko videl.

Kandidáti z ľudovej strany p. Rudolf Krupec, z liberálnej Kubinyi Arpád. Ľudovej strane vyznačili miesto aspoň na 2000 krokov od volebnej miestnosti vzdialené v úzkej uličke. O 6. ráno 28. októbra došli voličia ľudoví. Voz za vozom sa hrnul v najväčšom poriadku. Vyše 2000 našich voličov sa išlo, kdežto liberálov v najprajnejších okolnostiach nemohlo byť ani 600. Tu hneď zronujúca predzvesť nás potkala; farára lokšanského p. Čizmára pojali vojáci preto, že povedal: »jestli nebudú po stupavsky voliť, nuž zvíťazíme.« — Do našej miestnosti nás nepustili cez mesto, tade si liberáli hrdo vykračovali, my sme museli poza mesto, po blate vrškoch chodiť. Sotva sme svoje miesto zaujali, už zase uväznili farára nalatinského Klocháňa, že vraj búril a valassko-dubovského Lahnera vyvedli z mesta preč, že nemá vota. Krásny to začiatok!

Začala sa votisacia pri dvoch výboroch. Naši voličia museli sami ísť, sprovádzať ich nik nesmel, bo dovolenie ku tomu z nás nik nemal, kdežto u liberálov, každý židík, každý notárík slobodne sa pohyboval. Mučili našich neslýchane. Vypytovali sa ich nie len, koľko má rokov, ale i kedy sa narodil od mnohých i to, kedy bol na assentírke, ako sa menujú rodičia, či má ženu, bratov, kto boli krstní rodičia.

Liberálni korteši ľudákov strkali, bili, pľuli, hrešili, nadávali. V noci jednoducho pochytili štyri piati psolaví tatári jedného druhého z našich voličov a voľky nevoľky odnesli ho sebou, vtisli mu červené pero za klobúk, peniaze do ruky, a jestli vzdor toho nechcel s nimi hlasovať, vykopli ho von. Naši voličia, ktorým sa podarilo po votisácii sa ku nám vrátiť, plačúc rozprávali, čo sa tam robí, a náš dobrý ľud sa nezburil nad tým, ale spolu plakal a prosil Boha o pomoc. Tak pretiahli celú noc až svitnul štvrtok a ešte 12 obcí čiste ľudových medzi nimi i chýrny od prvej preliatej krvi slovenskej Hruštin so 1.0 ľudovými voličmi, neodhlasovalo, bolo nás ešte asi 500. — Tu vymysleli nový nátlak. Zrazu nás tísnu dolu blízko ku volebnej miestnosti a zavrú nás so štyroch strán vojakmi. Kto bol dnu, musel dnu ostať a kto bol vonku, ostal tam. Od deviatej rano po 7 večer sme stáli bez jedla, bez pitia, ako dajakí zločinci, ani glg vody sme nemali. Jeden viršliar bol tam, i toho dom obsadli vojáci, aby nik ta nevošiel a dačo ziesť si nekúpil. Ale sme predsa vytrvali. Konečne o pol 9 večer vyhlásili, že Kubinyi liberál zvíťazil s 252 hlasami. Z našich vtedy tam už nikoho nebolo, tí v predtuche smutného výsledku bôlnym srdcom slzami očiach sa rozišli hovoriac: Niet pravdy na svete, Bože pomáhajže!

Voľba dolno-kubinská trvala vyše 36 hodín, za dva dni a jednu noc. Zdržovali nás preto, aby sme ustali, aby sme chuť ztratili, ale sa im to nepodarilo. Preto v noci nám odvádzali, 844 hlasov nám odhodili len pre detské zádrapky. Nám prijali 886 hlasov, ktoré s odhodnými učinia spolu 1730 hlasov. Na Kubinyieho prijali 1138 hlasov (kde a jako on tolko mohol nasbierať, to je v skutku nepochopiteľná vec) vtedy naša väčšina bola by bývala 592 hlasov. Keď ku tomu prirátame tých, ktorých v nočnej tme pochytili, alebo i jednoducho odstránili a potom uväznených, nuž my sme mali istotne 800 hlasov väčšinu, a predsa sme

prepadli. A čo voličia najmä kňazi museli počuvať, pretrpeť, to nemožno spísať. Zdalo sa, že samé peklo pustilo svojich najzúrивších čertov na nás, bo veď tí ani nevyzerali ako ľudia v svojej peknej nenávisti, nenadarmo si červené pero vyvolili čo znak. Len vodcov ľudu chceli neškodnými učiniť, uväzniť a bo i poklať, postrieľať, veď na vlastné oči som počul, ako jeden panák povedal na v hrbke stojácich kapitánov »týchto najsamprv dám poprekáľať.«

Náš ľud katolícky, ako evanjelický krásne, príkladne sa choval, svojich kňazov vo všetkom úctive počúval a ich poslúchal. Takému ľudu sláva! Taký ľud mať pri sebe viacej stojí, ako to najvýtečnejšie víťazstvo.

Nič to za to, milí Slováci oravskí, že sme vzdor našej väčšine prepadli, nie, my sme neprepadli nás len utlačili, práve preto, abysme nemohli zvíťaziť. Vy ale vzťahajte sa, nedajte sa utláčať, P. Boh nám pomôže. Jedine v Bohu naša nádej, jedine On je spravodlivý, a kto jemu slúži, nikdy ho neopustí. Prosme ho, aby vyslyšal naše vrúčne prosby, aby zničil pýchu a nepravosť a povýšil služobníkov svojich. Budme pokojní, utlačme žiaľ.

Oravci, teraz súdte, ktorí sú vaší priatelia, či tí, ktorí vás kopali, bili, na vás pľuli, vás prezývali, a či tí, ktorí do konca ohľade a smáde vytrvali, ktorých pre vás uväznili, ktorým poprekálaním sa vyhrážovali len preto, že vás poučujú, že vás vedú? — »Hrom a peklo! márne vaše proti nám sú vzteky!«

Jablounsky.

V Szeredi, 1-ho nov.

Velavúžený pán Redaktor!

Sďefujem polozenie našich Kresťanov pred voľbami a po voľbách. Na rozkaz nášeho notára nesmel už z večera žiadon kresťan na ulici sa ukázať; preto chodili četníci a židovskí mäsiari každodenne večer po uliciach: žida prepustili, kresťana ale zbili. Zbitých ľudí je do niekoľko: na žalobu prišli len daktorí. Po neváč sú chudobní, nemohli si visum repertum od lekára zaopatriť. Obžalovaní majú byť tí židia aj so žandárskym Führerom, ktorý nevinne jednu osobu zbil. Žena tá má telo čierne a krvou zajdené. Z dvoch robotníkov, ktorí z roboty šli a hlasite vyprávali, jedného zrazil na zem a ubil ho na tolko, že bez seba zostal a veľmi dokrvavený bol. Keď ženy týchto robotníkov na krik tých chytených pred kasárnu žandárov prišli, narikaly a bedákaly, prišli ta aj zo zvedavosti iní ľudia, na ktorých ten führer žid s nastročeným bodákom sa vrútil a keď by jeden z pristojećich nebol náhle uhnul, bol by ho preklal. Keď by toto sa židovi stalo, toho by boli židia roztrhali.

Kresťania milujú pokoj, a aj ho hľadajú udržať. Na druhý deň prišli na mestský dom na žalobu, ale ani notár, ani žiadon pisar protokol s nimi vziať nechcel. Toto sa ale dozvedeli niektorí z kresťanov, a vyšetrovanie požadovať budú.

Nechcem sa ďalej púšťať do opisovania mnohých iných udalostí, preto o láskavé uverejnení týchto pár riadkov prosím.

Oddaný.

PEZINOK.

Ctená Redakcia!

Známa vec je, že kandidát ľudovej strany Bezéthy s 200 hlasami prevýšený bol od liberálnej strany. Príčiny víťazstva liberálcov sú: Neprestajná pijatíka cez 14 dní, s ktorou vábili ľud páni korteši, ďalšie príčiny víťazstva liberálov sú sľuby a hrozby. Jednomu sľúbili, že syna jeho vezmú bezplatne do kadetskej školy; nemeckým evanjelikom sľúbili dolný pezinský katolícky kostol, druhým hrozili, že ich synov z ratúza prepustia, keď nebudú hlasovať na liberálnu stranu. Hlasy boli po 2—5—10 zl. pokúpené. Dediny prikladne sa držali, lebo ani sľubmi, ani hrozením, ani peniazmi zakúpiť sa nenechali; len mestá sú tie, ktorých, a síce ešte i majetní občania išli za diablovými obrázkami a česť svoju jako roztrhaný kaftan zahodili. Konec je volbe, koniec ale aj jejich cti.

Hlásnik.

RUŽOMBEROK 2. nov. 1896.

Vážení pán Redaktor!

Našich 1300 hlasov ľudovej strany prepadlo. Liberálny kandidát Juló Mattyasovszky, hlavný služný 111 hlasmi prevýšil, trebárs v skutku ani 800 spravodlivých hlasov nemal. Odhodili nám bez všetkej príčiny 236 spravodlivých hlasov — a na liberálnej strane prijali vyše 200 falošných. Nás ubili pri urne, — ale sme zvíťazili v srdci. Táto volba bola pre nás školou. Nastávajú obecné volby, teraz vieš, koho máš voliť a koho máš nevoľiť do obecných výborov. Tu máš ukázať, že nechceš, aby v obci, v meste bolo predstavenstvo a výbor počnúc od rychtára až po shaňača zkažené, korumpované.

Veď ste videli všetci, na koľko sú už skazení vaši spoluobčania, ktorí sú v úradoch. Aby ste všetci vedeli, poviem vám príklad: V Černej jest jeden senátor menom J. Bacskor, tento už na toľko prišiel s liberálstvom, že dal na miesto Szliacsana Adamecz Jána, odhlasovať jeho bratovi Jozefovi Szliacsanovi na liberálnu stranu; — teda jako predstavený obce v úrade svojom klamal a šialil. Senátor z Bieleho potoka svojemu vlastnému kmetovi odňal voto a dal ho so žandarmi na celý deň zapref. 6. Beňanom odňal hlasy. A tak to išlo v každej obci, rychtári odníмали hlasy, a našim dôverníkom nebolo slobodno ani sa ohlásiť, hrozili im hneď zavrením. Lež nie len notári, nie len rychtári a senátori pomahali kradnúť naše práva krajinské. Videli sme medzi týmito aj iných. Tam boli aj katolícki učitelia: Jozef Kaszaniczky z Bieleho-Potoka; Ján Holdos z Černej; J. Nikel z Liszkovej; J. Dvorszky z Nem. L'upese; J. Szajták zo Sv. Mary, títo pp. sa nehanbia z katolíckych škôl a pohrebov a kolády žiť a oproti kresťanstvu najhnusnejším spôsobom bojovať, mali sme medzi liberálami aj iných a to kňazov-piaristov. Direktor ružomerského kláštora celý deň traktu vydržoval v kláštore nie len s liberálmi, ale aj s liberálkami. Ba načo to takí ľudia reverendy nosia a sa aj kňazmi volať chcjú. Česť a veľká česť výnimkám!

Mnoho sme videli Judášov pri tejto volbe, zapamätali sme si ich dobre. Vynikajú ešte povestní Klimkovci, začínúc od otca ružomerského rychtára až po Julku adjunktíka v Hrádku. O týchto ľudoch netreba nič povedať, tu u nás už tým menom: Klimko

je povedané všetko. V Liszkovej jest jedno staré Šrobárisko (Hrobárisko) dvoch synov má kňazov (i jezuitu!) a všetko, čo len zlého možné, sypal na kňazov, ale tomu sa nečudujte, veď sa predal liberálom za 60 zl. i so synom, a takto chcel svoje svedomie uspokojiť; horšie ako Judáš, lebo ten uznal, že zradil krv spravodlivú, tento ale vo svojej zlosti aj na dietky svoje hanobu sypal. A mnoho, mnoho takých sme mali, za ktorých sa len modliť treba, aby im P. Boh odpustil a ich osvietil.

x. y.

STUPAVA.

Veľactená Redakcia!

A tak tehdy volba ablegátá v Stupave dňa 28. okt. s očividným ukrivdením ľudovej stránky sa previedla! Že táto volba takto vypadne: to predviedť sa dalo; veď predsedovia tejto volby, dozorca nad matrikarmi Ollé a advokát žid z Malaciek, menom Révész, obidvaja nástroje liberálnej vlády, obidvaja priatelia svetských matrik a civilného sobáša, nezvestovali pre ľudovú stránku nič dobrého. A že tomu tak: po čas celej volby sa to jasne ukázalo, voličia stránky Komlóssyho so židmi a vládnymi náhončíkmi silno spojení, a boli u slúžnvcov a u predsedníctva volby vo veľkej milosti, ale ľudová strana bola v tej najväčšej nemilosti.

Predsedníctvo volby — menovite Ollé — nevedomý slovenčiny a v slovenskom jazyku až veľmi slabý, voličom až veľmi smiešne daval otázky, a jestli volič neodpovedal tak, jako predseda Ollé odpoveď tú žiadal: ihneď svojho voličského práva pozbavený a odmrštený a z volebnej siene vyhnaný a žandarmi odvedený bol. Smiešna, no spolu hnevná bola otázka predsedova, voličovi takto položená: „Čo ste?“ a jestli volič odpovedal: „Roľník“, tu predseda znovu sa pýtal: „A ešte čo?“ a jestli volič odpovedal, že on i zeleninu dochováva i predáva — jako jest to u Zohranov v obyčaji, — tu predseda pod zámienkou, že toto jeho predávanie zeleniny v menoslove voličov není naznačené, voliča takového nepripustil a z volebnej siene žandarmi vyviešť ho dal. Podrychtárovi zohorskému dal tú otázku: „Čo ste?“ a keď tento odpovedal: že jest roľníkom, pýtal sa ho potom ďalej: „A ešte ste čo?“ A keď tento odpovedal: že jest aj podrychtár: tu pod zámienkou tou, že jeho podrychtárstvo v menoslove voličov poznačené není, a že to není isté, či jest on len podrychtár, alebo len roľník, a že tohoto následkom on o totožnosti jeho osoby — kto by on vlastne bol — presvedčiť sa nemôže.

S voličmi ľudovej strany tak zachádzal a takú škálu hlasov proti ním upotrebil, jako by oni boli nejakí zločinci a zaslúžení šibenice kandidáti!

Okrem tohoto buď pripomenutý i tento vopred vyrátaný figel predsedníctva: o 9 hodine večernej vyhlásil predseda volby, že po odbití 10. hodiny vota viacej prijímať sa nebudú.

Zaznačiť sluší i to, že okresné učiteľstvo zvedené sľubom Komlóssyho, že mu plat o stovku povýšeny bude — dľa slov Komlóssyho síce od štatú, no v pravde — na kožu a istý rováš občanov! toto učiteľstvo, nemajúc ohľadu na dosť už odaných občanov, nielen silne kortěšovalo na stránku protifudovú; no s malou výminkou ale ku stránke Komlóssyho i samo pristúpilo, a spolu so židmi a nepriateľmi ľudovej stránky, proti tejto stránke hlasovalo.

Volič.

Od Žiliny, 31. okt.

Vysokocetný pán Redaktor!

Previedla sa i u nás ošklivým liberálnym, spôsobom volba krajinského vyslanca. Mala to byť volba, ale každý zdravo smýšľajúci človek vie, že to bola len hnusná komédia, ktorú liberáli vystrájali s chudobným, kresťanským ľudom. Zákon a právo šliapané bolo nohama, spravdливость a svedomitost zakryť si musela oči, aby na špatné kúsky liberálnych rytierov hľadeť nemusela.

Už pred volbou usilovno pracovali liberálni nahaňči na tom, aby čím viac voličov sverbovali do svojho tábora. Sľuby, hrozby, pijatika, podplácanie, to bola tá vznešená zbraň, ktorou bojovalo sa za liberálneho kandidáta. Výmer (licencia) nápojov odobral sa tým krčmárom, ktorí nechceli ochotno tancovať liberálnu kalamajku. S pánmi učiteľmi okresu poriadok spravil usiloval sa pán školský dozorca. Volba dľa stoličného štatútu mala byť u nás v Rajci, lež vypísaná bola do Žiliny, aby železničiari, úradníci a žilinskí židia do jedného odhlasovať mohli na liberálnu stranu.

Za predsedu volby našli si akéhosi baróna od železnice, ktorý krátky process previedol s istou väčšinou ľudovej strany. Na jeho rozkaz každý volič zadovážiť si musel certifikát, alebo lístok volebného práva. Ľud náš unúvať sa a čas mrhať musel za týmito listkami, ktoré od mnohých voličov šajbírskym spôsobom i za peniaze skrz židov odňaté boli, aby potom voličia hlasovať nemohli.

Dlhopolská dolina 111 voličov zatvorená bola vojskom; ani jeden volič nemohol prísť z Dlhopola, pokiaľ vraj v Dlhopoli vypuknul záškrť. No my Rajčania v skutku videli sme, že záškrť vypuknul v miestnosti volby, pokiaľ 231 voličom záškrtené bolo právo hlasovania. Takýto záškrť veru ešte nikdy nepanoval v Žiline, iba teraz pod dozorstvom predsedu železničiara. I pán Pongrácz z Bánovej usilovno dozieral na záškrť žilinskej volby. Z Rajca 31, z Frivaldu 19, z Bánovej 12 voličov padlo záškrťom. I pán bičický farár dostal záškrť, lebo nedali mu právo hlasovania, ba vyhodil ho chceli žandármí. Rosinského pána farára nepripustil predseda za svedka, pokiaľ osoba jeho nastrašila by vraj voličov. Veru sme dosavád nevedeli, že rosinský pán farár znamenito vedel by strašiť. Židovskí krčmári milší boli pánu predsedovi, barónovi od železnice. Čo krčmár a notár povedal, to bolo sväté písmo. Keď volič dobre povedal svoje roky, pán predseda pýtal sa, na koho hlasuje; jestli to bol volič ľudovej strany, vtedy musel ešte i poriadno vysvetliť, kedy sa narodil, kedy bol pri assentírke. Keď chudša volič nevedel odpovedať, hneď dostal záškrť, a bolo po jeho votume.

Len to je čudné, že pán barón predseda nebol tak zvedavý na roky voličov liberálnych, aj zkušku z assentírky im odpúšťal. Niet teda divu, že z voličov liberálnych skoro ani jeden nedostal záškrť. Ktorýsi loptoš povedal, že sa záškrť ani jedného voliča nechytli, jestli bol zaštepý v košernom špitáli pána Munka krčmára.

Peňazí bolo v liberálnom špitáli dost, ani ich príjmať nechceli statoční voličia naši, bárs im i po 20, aj 50 zl. ponúkali. Nech Boh odplatí všetkým statočným voličom za to, že sa na tú komédiu žilinskú unúvali, aby sväté presvedčenie svoje a poctivosť svoju dokázali.

My vopred vedeli sme, že aký bude koniec tej komédie, a preto neprekvapilo nás, keď počuli sme,

že liberáli 552 hlasov dostali. Našich hlasov prijaté bolo len 306, a záškrťom zahynulo 231. Keď sem pripočítame naše hlasy z Dlhopola, väčšinu vidíme ľudovej strany. Násilno zatvorená *dlhopolská dolina* vždy zostane hnusným znakom terajšej žilinskej volby. Ošklivou pamiatkou zostane i to, že do tichúčko stojacích voličov našich nahnali husárov s koňmi. No nás uprimnou radosťou naplnila statočnost a horlivosť nášho dobrého ľudu. Presvedčili sme sa, že mnohý pán liberál nemá toľko svedomia a počestnosti v srdci, koľko mal statočný slovenský volič v krpci.

V Dlhopoli hneď po volbe prestal záškrť.

Volič.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpáť a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám naznačiť ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Drevoklin: »Sekera z Valašky . . .« už sa nemôže uverejniť; i tak je dost zpráw o volbách. — *Gy. K. na Čaci.* Od iného sme prv dostali zpráwu toho istého smeru; prosíme za odpustenie, že Vaša vystane, lebo tá istá vec sa dvakrát v takej obširnosti pojednávať nemôže. — *T. W. S.* Kto to videl, tak chytro zroniť sa nechať?! Kto do konca vytrvá, len ten spasený bude. — *Nižna.* Váš dopis bol prislabý; opraviť sme nemali ho kedy, lebo sme už tak obsypaní od všelikiaľ dopismi. — *R. L. Ó-Tura.* Máme Vám poslať z tých výtiskov? isté % popustíme pri väčšom objednaní.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knižná polica.

Veľká pliaga sveta výnde z tlače k vianocam a bude stáť 75 kr. Dostať sa bude môcť u dp. Michala Varga vo Vacove.

„*Dom Tobijašov.*“ Výborné — asi 300 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bélabánya u dvp. farára *Richarda Osvalda.*

„*Veľká Novina*“ v cene 25 kr. je k dostaniu u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove. Už tento týdeň výnde z tlače. U tohože sa môže predplatiť aj na výborný mesačník „*Naša Nádej.*“

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.60—8.00 zl. Raž 6.60—6.75 zl. Jačmeň na krm 4.00—4.30 zl. do pálenie 5.10—5.90 zl. na várku 6.50—8.00 Oves: 5.45—6.00. Kukurica: 4.25—4.30. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno 08.75—09.50. Koprné semeno: 08.55—09.00.
3. Strova: Veľká biela fizuľa 7.75—8.50; tmavá 8.00—8.50

okružlá: 7.75—8.50, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 08.00.15 00. Hrach 8.50—10.00. Čistý 13.50—14.00 zl.

4. Kupecké zelenové plody: Mak 15—16. Burgyňa 1.20—1.30. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželez: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.20—3.00. Slama. Na pol stielanie: 1.40—1.70. Žup 1.80—2.00.

6. Siatie: Červená ďatelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 3B5 hospodárskych volov; 231 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 75—165 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 3125 kusov oviec. Ceny: 11.50—14. zl. za páru, a 08—14 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 40—42. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 52.00—52.50 udená 56—00.57 zl.

9. Remeň funtový od 152—185 kl. tery 135—156.

10. Kraviny vrázkované 165—175.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmerke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposielá ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

LACNÉ POŽIČKY

(od 300 zl. hore)

na majetok zeme vyprostredkuje

— JÁN DEÁK —

v NITRE

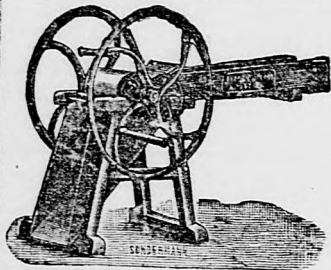
K listom vysvetlenie žiadajúcim sa pripojí má 10 kr. marka.

Hľadám nutne jedného rozumného kachlárskeho tovaryša. **PREDMIER.**

J. Sutoris kachlár.

MICHAL TRESKOŇ

V HAGY-BITTSE, (TRENCSÉN MEGYE)

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča p. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsevačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluh a brány, amer. hrable mašiny na lámanie stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Papier makulatúrovy

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

TLAČIAREŇ

„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Hlavná výhra
prípad.
500,000
mariek.

O z n a m
šťastia

Výhry
poisťuje
štát.

Pozvanie k súčasťneniu sa na výhrach veľkej peňazovej loterie od štátu Hamburgu poisťenej na ktorej.

10 millionov 746,990 mariek

Istotne musí sa vyhrať.

Výhry tejto výhodnej peňazovej loterie, ktorá podľa návrhu len 112,000 žrebov obsahuje, sú nasledovné, totiž:

Tá najväčšia výhra je prípadne 500,000 mariek.

Prvá výhra	300,000 mariek.
1 výhra á	200,000 mariek.
1 výhra á	100,000 mariek.
2 výhry á	75,000 mariek.
1 výhra á	70,000 mariek.
1 výhra á	65,000 mariek.
1 výhra á	60,000 mariek.
1 výhra á	55,000 mariek.
2 výhry á	50,000 mariek.
1 výhra á	40,000 mariek.
3 výhry á	20,000 mariek.
21 výhry á	10,000 mariek.
46 výhry á	5,000 mariek.
106 výhry á	3,000 mariek.
206 výhry á	2,000 mariek.
782 výhry á	1,000 mariek.
1348 výhry á	400 mariek.
42 výhry á	300 mariek.
138 výhry á	200, 150 mariek.
35327 výhry á	155 mariek.
8961 výhry á	134, 104, 100 mariek.
9249 výhry á	73, 45, 21 mariek.

Spolu **56,240** výher, a prídu za niekoľko mesiacov v 7 oddeleniach k istému rozhodnutiu.

Hlavná výhra 1-nej triedy obsahuje 50,000 mariek, vstupuje v 2-tej triede na 55,000 mariek, v 3-tej na 60,000 m., v 4-tej na 65,000 m., v 5-tej na 70,000 m., v 6-tej na 75,000 m., v 7-mej na 200,000 m., a s odmenou 300,000 m. prípad. na 500,000 m.

Na prvé výhrove ťahanie, ktoré je úradne určené, 19 nov. 1896. stojí

Celý pôvodný žreb len 3 zl. 50 kr.

Pol pôvodného žrebu len 1 zl. 75 kr.

Štvrtka pôvodného žrebu len — zl. 90 kr.

Každý z účastných dostane odo mňa po výfahu hnedky úradný soznam bez toho, že on musel písať. Rozvrh losovania so štátnym erbom, na ktorom vkladky a podelenie výher na 7 tried je vidno, popredku zdarma posielam.

Vyplacanie a rozposilka výhrových peňazi odo mňa zrovna na patričných rýchlo a v najprísnejšej tajnosti sa deje.

Objednenia prosím poštovou poukážkou alebo i doberkou.

Nech sa tedy, komu sa líbi, obráti s jeho nariadením pre najbližšie ťahanie, hneď, predsa až do

19 november toho roku

dôverne na

JOSEFA HECKSCHER,

bankár a smenková účtovna v Hamburgu.

1—1